

Palakaw

O palakaw hananay no ka'Ami'Amis, o loma' no futing, o tadataheng to nano litengan no mita o 'Amis, to sakanga'yaw a mifuting. Itini i, ka'oripan no mita o 'Amis iti: ya ho i, ira ko i tokosay, ira ko i hadhaday, ira ko i lawacay no riyar, ira ko i taliyokay no fanaw, ira haca ko i cilonangay a pala a ma'orip. Ano i cuwacuwa to ko kamaro'an no mita i, mahapinangay ko paniyaro'an no 'Amis. cuwa kaeca ka awa ko tadamaanay a likakawa, cuwa kaeca ka awa ko mihidayan no liteng a taneng to sakanga'ayaw no 'orip.

Itini i kaetip no Fata'an a niyaro', o Laso'ay hananay no malitengay ko pipangangan, cuwa ka 'akawang ko rengaw no rengos itira, kadofahay to nanom. itiya ho, awaay ko paloma'ay itni i Laso'ay, cuwa ho kalaomahen kora cilonangay a pala, tadanca kora kaitiraan. Nikawrira, adihayay ko masamaamaanay a futing itira, ira ko ngeraapay, mamoesay, Toda, hara, kafus, 'epi itira a malenak. O ta'angayay a futing komaen to mimingay a futing, mansa ciharateng ko malitengay, samaanen a pa'orip ko mimingay a futing hay ira ko hakitiraan nangra saan.

O roma sato, miharateng cangra to kaitiraan no roma masamaamaanay a futing, saka karkaren nangra ko sera a misalako, nga' micumod ko nanom,

itira toya masafanaway a lako, sanga'en nangra ko kaitiraan noya futing a maemin. Ira koya kimad ni Lalan, toloay ko katati'edi'edip to pisanga' toya palakaw. I kalaeno i, o ta'ngayay a 'awel ko mapateliay, o kaitiraan no ta'angayay a futing. i laeno noya ta'angayay a'awel i laloma' no sera, ira ko hara ato toda itira. I sakatosa a katati'edip i, o ma'icangay a tolik ko mateliay, o kaitiraan no 'afar ato kafos. I sakatolo a katati'edip i, o folo' ko mapateliay, o kaitiraan no cicihapay a naniwkoy ato masamaamaanay no 'alo a futing, o pilimekan haca no kahirahira no futing, hay caka kaen no ta'angayay a futing. Sanga'ay sato kona kahirahira no futing ma'orip a malenak itira.

I tini tona palakaw, cuwa to ka talacowacowa a mifuting ko malitengay hay iraay to ko misanga'an a palakaw. Ano sakakomaenaw to 'afal i, ira ko pi'afalan, sakakomaenaw to futing ano saan i, ira to ko pifutingan, cuwa to ka nikaw to kakaenen. Itiyati:ya to ko malitengay no mita a mafana' misanga' to ka'oripan no serayan. Onini a palakaw hananay i, o misidayan no liteng to sakalihaday a mifuting, mapahapinang haca ko patinakoan to taneng ato fana' no liteng.

Palakaw－魚屋

palakaw 是北邊阿美族人發展出來的捕魚方式。

坐落在馬太鞍靠西邊的村落，草叢不高但水源充足，過去是一片荒蕪未開墾的沼澤地，是各種魚類的棲息地，有羅漢魚、黏壁魚、鰻、鯰魚、小蝦和烏龜。在肉弱強食的食物鏈下，族人們開始想辦法讓小魚有可以生存，也想讓其他魚類在此周邊有個棲息地，他們運用河川地形挖一個小池潭，池潭和河流相連，池潭底下是魚類安全生存的環境。

池潭裡設計成三層魚屋，第一層放置粗大的竹筒，是大魚的住所，大竹筒下方的泥土裡有鯰魚和小鰻；第二層放置乾燥的九芎枝，是溪蝦生長的地方；第三層鋪上小竹枝，是吳郭魚及溪邊魚類的住所，也避免小魚被大魚吃掉。

族人不必再到遠處的河流捕魚，食物不虞匱乏，因為生態環境的變化，族人早就懂得維護河川生態環境，palakaw 是祖先流傳下來最環保的捕魚方式，彰顯出他們的生活經驗與智慧。